

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto, za pol leta dve kroni, za četrta leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: More registracijska sodnija siliti zadrugo k zvišanju deležev? Dve ministrski odredbi glede paše. Zadružni pregled. Gospodarski pregled. Občni zbori. Bilance.

More registracijska sodnija siliti zadrugo k zvišanju deležev?

V 24. številki „Narodnega Gospodarja“ z dne 25. decembra 1914 smo poročali, da je c. kr. deželna sodnija v Ljubljani zahtevala od Hranilnice in posojilnice v Trnovem, da mora zvišati svoje članske deleže od 2 K na 20 K.

Toda posojilnica se tej zahtevi ni hotela ukloniti in je gnala stvar do zadnje instance. Potek tega spora je gotovo zanimiv in končni uspeh je velike važnosti za vse zadružne organizacije.

Da bode stvar bolj umljiva, naj na kratko ponovimo, kar smo pisali že v poprej omenjeni 24. številki lanskega letnika našega glasila.

Zahtevo, da mora posojilnica v Trnovem zvišati deleže, je stavila sodnija s sklepom z dne 11. februarja 1914. Dotični sklep smo bili lani dobredno priobčili v našem listu.

Posojilnica je imela svoj občni zbor dne 24. maja 1914, na katerega dnevni red pa se niti ni postavila točka o zvišanju deležev.

Deželna sodnija je nato od posojilnice zahtevala s sklepom z dne 10. junija 1914, da mora nemudoma sklicati izredni občni zbor, na čegar dnevni red je postaviti skle-

panje o zvišanju zadružnih deležev. Če bi se temu nalogu ne ugodilo, zagrozila se je vsakemu odborniku globa po 20 kron.

Posojilnica je potem sklicala občni zbor na dan 12. julija 1914, na katerem naj bi se bilo obravnavalo o zvišanju deležev od 2 K na 20 K. Občni zbor pa je sklenil soglasno, da ostanejo deleži neizpremenjeni.

Deželna sodnija je nato s sklepom z dne 9. oktobra 1914 ponovila svojo zahtevo in je za slučaj neizpolnitve zagrozila vsakemu posameznemu odborniku zvišati globo na 50 K. Obenem je izrekla, da je bil sklep občnega zbora z dne 12. julija 1914 nezakonit in da načelstvo nezakonitih sklepov ne sme izvrševati, ampak mora izvršitev takih sklepov odkloniti.

Na dan 29. novembra 1914 je posojilnično načelstvo sklicalo znova izredni občni zbor, na katerem sta odbor in nadzorstvo predlagala, da se deleži zvišajo. Toda občni zbor je z vsemi glasovi proti glasovom udov načelstva in nadzorstva sklenil, da ima ostati pri dosedanji višini deležev. Načelnik posojilnice je po glasovanju izjavil, da smatra tak sklep za nezakonit in da ga načelstvo ne bo izvršilo — kakor mu je pač bilo naročeno od c. kr. deželne sodnije.

Deželna sodnija je zatem s sklepom z dne 20. januarja 1915 izrekla, da je globa, zapretna posameznim odbornikom, postala brezpredmetna, ker so odborniki ugodili pozivu sodnije, pač pa se je zadrugi sami zapretila globa v znesku 200 K, če bi se deleži ne zvišali od 2 K na 20 K.

* * *

S tem je prišla vsa zadeva v drug tir; kajti dočim je doslej deželna sodnija zahtevala izvršitev svojega naročila od posameznih odbornikov, nastopila je s tem sklepom proti zadrugi kot taki. Dotični sklep se glasi:

Firm. 1214
Gen. I. 44/38

Sklep.

Sklep, s katerim je „Hranilnica in posojilnica v Trnovem, r. z. z n. z.“ na občnem zboru dne 29. novembra 1914 ukrenila z večino glasov njenih zadrušnikov, da ima nasproti tusodnim sklepom od 11. svečana 1914 o. št. ^{Firm. 177} Gen. I. 44/28, od dne 10. junija 1914 o. št. Firm. 637 in od dne 9. oktobra 1914 o. št. Firm. 952 ostati § 6 njenih pravil od dne 11. septembra 1894 kakor tudi onih od dne 13. januarja 1903 glede zneska zadružnih deležev neizpremenjen — se ne vzame z odobrenjem na znanje.

Temveč vstraja sodišče na svojih zgoraj označenih pravomočnih sklepih in nalaga zadrugi, sklicati ponovno izvanredni občni zbor z dnevnim redom, sklepanje o povišanju zadružnih deležev na najmanj 20 kron in ustreči tusodnim sklepom od 1. marca t. l. tako gotovo, kakor bi sicer zapadla proti zadrugi sami globa po 200 K.

Globa, ki se je zapretila s tusodnim sklepom od 9. oktobra 1914 Firm. 152 posameznim članom načelstva, je sedaj brezpredmetna, ker so člani načelstva ugodili tusodnemu

pozivu, kakor izkaže sejni zapisnik od dne 29. novembra 1914.

C. kr. dež. kot trgov. sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 20. januarja 1915.

Elsner, m. p.

Načelstvo posojilnice je na dan 7. marca 1914 še enkrat sklicalo občni zbor z edino točko dnevnega reda: sklepanje o zvišanju zadružnih deležev. Uspeh je bil isti, da je namreč občni zbor odklonil predlog povišati deleže.

Vsled tega je c. kr. dež. sodnija izdala nov sklep z dne 17. marca 1915, s katerim se je zapretna globa v znesku 200 K izrekla za zapadeno in se je obenem zadrugi zapretila nadaljna denarna kazen v znesku 300 kron. Besedilo se glasi:

Firm. 183
Gen. I. 44/40

Sklep.

Poročilo „Hranilnice in posojilnice v Trnovem r. z. z n. z.“ z dne 8. t. m. se ne odobruje. Ker je zadruga na njenem občnem zboru 7. marca t. l. zopet odklonila tusodno pravočno zahtevo iz sklepa od dne 11. februarja 1914 ^{Firm. 177} Gen. I. 44/28 izreka se globo, zapretno s tusodnim sklepom od 20. januarja 1915 ^{Firm. 1214} Gen. I. 44/38 v znesku 200 K, napram zadrugi za zapadeno in se ji prisoja na korist zaklada za uboge v Trnovem.

Hkratu se navedeni nalog ponavlja in določa nov rok do 1. maja t. l. zapretivši za primer zopetnega odlašanja nadaljno denarno kazen po 300 K.

C. kr. dež. kot trgov. sodišče v Ljubljani, odd. III.,
dne 17. marca 1915.

Elsner, m. p.

* * *

Zoper sodni sklep z dne 17. marca 1915 je vložila posojilnica potom odvetniške pisarne

dr. Iv. Šusteršiča na višjo deželno sodnijo v Gradcu nastopni

rekurz:

Podpisana zadruga se pritožuje proti izpodbijanemu sklepu v celem obsegu zlasti tudi radi tega, ker se je zapretna globa po 200 K izrekla za zapadeno in se je zadrugi za primer zopetnega odlašanja zapretilo nadaljno denarno globo.

Toli izrek o zapadlosti zapretene kazni po 200 K kakor tudi nova zapretna globa po 300 K je popolnoma neopravičena in neutemeljena.

Ako tudi bi bil sklep, s katerim se nalaga spremenitev § 6 združnih pravil v zakonu utemeljen, je izpodbijani sklep povsem nepravilen in neutemeljen. Načelstvo pritožujoče se zadruga je vse ukrenilo, kar je bilo naloženo. Načelstvo je sklicalo izvanredni občni zbor z dnevnim redom: sklepanje o povišanju združnih deležev na najmanj 20 K. Občni zbor se je vršil in večina članov stavljenega predloga na zvišanje združnega deleža vsaj na 20 K ni sprejela. In zato, ker večina stavljenega predloga ni sprejela, naj bode kaznovana zadruga? Vsaj vendar zadruga ni ničesar zakrivila. Prisilnih sredstev, s katerimi bi zadruga zamogla pripraviti člane, da glasujejo nje člani v gotovem smislu oziroma za gotov predlog, zadruga po zakonu nima. Če zadruga takih sredstev nima, potem nje ne zadene nikaka krivda in se ji globe tudi naložiti ne sme in ne more ter je tozadevni izpodbijani sklep neutemeljen. Tako postopanje je pa tudi silno nevarno, ker lahko ponovno globljevanje pripravi zadrugo v denarne težkoče in celo pasivnost, iz katere bi nastala škoda ne samo za one člane zadruga, ki so proti predlogu glasovali, temveč tudi za one člane, ki so za predlog glasovali, katere je tudi po sklepu c. kr. deželne sodnije v Ljubljani smatrati za popolnoma nedolžne. Če se že hoče na vsak način z globami postopati, naj se vže isto naloži onim članom, ki bodo proti predlogu

glasovali na občnem zboru, ne pa zadrugi kot taki, ki je na celi stvari povsem nedolžna in posredno kaznovati tudi tiste člane, ki so za predlog glasovali.

Sicer se pa nameruje z globljevanjem doseči izvršitev sklepa, kateri stoji v očitnem nasprotju z zakonom.

Nočemo odrekati — dasiravno je to vprašanje še odprto — da pristojna registracijskemu sodišču pravica nadzorovati zakonitost združnih pravil in zahtevati spremembo nezakonitih določil v pravilih tudi v slučaju, da so pravila že registrovana.

Vprašanje je, da-li je v predmetnem slučaju v § 6 združnih pravil obsežena kaka protizakonitost, ker so združni deleži določeni na 2 K. To vprašanje se mora brezdvomno zanikati.

V smislu § 5 št. 2 združ. zak. se sme združna pogodba od določb združnega zakona le v toliko razlikovati, v kolikor je to po zakonu dopustno. Predmetna združna pravila vsebujejo vse, kar zahteva združni zakon in zlasti § 5 šte. 5 istega, namreč znesek združnega dela posameznih združnikov in način tvoritve teh deležev.

V tej jasni določbi ni nikjer govorjeno o dopustnosti najvišje in najnižje visokosti združnega deleža in je to popolnoma prepuščeno prosti določitvi zadruga in se v tej smeri udejstvuje samouprava zadruga.

V utemeljitvi tozadevnega sklepa priznava c. kr. deželna kot trgovinska sodnija v Ljubljani sama, da združni zakon ne določa najnižjega zneska deležev. To mora registracijska sodnija priznati in dasiravno je tozadevno besedilo zakonodoločno in jasno, vendar trdi registracijska sodnija, da zakonodajec s tem ni hotel izreči, da je dopusten vsak delež, temveč da se mora ujemati visokost združnih deležev z združnim smotrom in v kolikor le-ta določa visokost deležev, v toliko je samouprava zadruga omejena. Ni izključeno, da bi socialno politični pomisleki ne govorili proti prenizkim združnim deležem; to so pa le

socijalno politični pomisleki, ne pa nujni predpisi zadružnega zakona, o katerem govori tozadevni sklep.

Da ni dopustna vsaka visokost zadružnega deleža, pa tudi ne proizhaja iz drugih določb zadružnega zakona, na katere se je le-ta sodnija sklicevala — sicer ne v predmetnem, pač pa v enakih slučajih, zlasti ne iz § 76 zadr. zakona, kateri določa pri zadrugah z omejeno zavezo dvojni znesek deleža redoma kot najnižje jamčenje zadružnika. Po mnenju le-te sodnije se da isto sklepati tudi iz §§ 5 št. 5; 48 št. 2 in 3; 49; 55 odst. 2; 79; osobito pa iz § 85 odst. 1., češ, da bi bila ta določila več ali manj brez smisla, ako bi bili deleži tako nizki kakor po 2 K.

Iz citiranih določb zadružnega zakona nikakor ne proizhaja, kako visoki oziroma nizki naj bodo zadružni deleži in je torej sklicavanje na te določbe povsem zgrešeno. V vseh teh zakonitih določbah se govori o deležu kot takem, kakršen je dejansko, ne pa kakšen bi moral biti. Poleg tega se §§ 76, 79 in 84 tikajo le zadrug, osnovanih na omejeni zavezi, torej zadrug, pri katerih je jamčenje zadružnikov za obveznosti zadruga bistveno povsem drugačno, kakor pri zadrugah z neomejeno zavezo. Navedene zakonite določbe ne stojе v najmanjši notranji zvezi z vprašanjem o visokosti deležev pri zadrugah z neomejeno zavezo in za to je povsem neutemeljeno sklicevati se nanje.

Kakor rečeno se mi pridržujemo naziranju, da pristojna registracijski sodniji pravica odstraniti iz pravil pogodbeno določila, ki stojе v nasprotju z nujnimi predpisi zadružnega zakona. Ta določila so sama na sebi nična in ne morejo tudi po odobrenju sodišč zadobiti pravne veljave.

Proti kateremu nujnemu predpisu zadružnega zakona pa greši § 6 zadružnih pravil podpisane hranilnice, ko vendar sodnija v istem sklepu sama pravi, da v zakonu ni izrečno določena niti najvišja, niti najmanjša visokost deleža. Izjavlja, da se sme v okviru

zakona samouprava zadruga udejestvovati in pravi potem, da je zakonito pripoznana samouprava pravno omejena ne samo po zakonu, ampak tudi po zadruginem smotru.

Ker § 6 zadružnih pravil nobenemu nujnemu predpisu zadružnega zakona ne nasprotuje, je zadobila določba § 6 po svojedobni odobritvi od strani sodišča pravno veljavo in je torej sklep, s katerim se zahteva sprememba v očitvidnem nasprotju z zadružnim zakonom in torej povsem neutemeljen.

Toda tudi zakonodajec je imel namen, prepustiti zadrugi sami, da določi poljubno visokost zadružnih deležev. To se je prav izrečno izrazilo v načrtu za nov zadružni zakon, katerega je leta 1911 izdelalo pravosodno ministrstvo in ga je vlada potem predložila parlamentu. Brez dvoma so pri načrtu zakona sodelovali strokovnjaki, ki dobro poznajo naš sedanji zadružni zakon in so ti najbrž tudi nekoliko ogledali zadružno zakonodajo v drugih državah. Poleg tega so se poprej vršile v pravosodnem ministrstvu obširne enquete, k katerim so bile pritegnjene vodilne osebe zadružnih organizacij. Uspeh teh posvetovanj, pri katerih so se obravnavale tudi najmanjše podrobnosti, se je porabil potem pri sestavi omenjenega načrta.

Vladna predloga (št. 823 prilog k stenogr. zapisniku poslanske zbornice; XXI. zasedanje 1911) pravi k § 7, odst. 3 (tvoritev zadružnih deležev) na strani 93 izrečno to-le:

„Obstoječi zadružni zakon ne omejuje zadružne avtonomije niti glede višine poslovnih deležev, niti glede načina, kako naj se tvorijo. Vsled tega je torej zadrugi dano popolnoma na prosto voljo, kako visoko hoče določiti delež in če hoče zahtevati takojšnje polno vplačilo, vplačilo v obrokih, ki se morda porazdele na mnogo let ali celo samo dopolnjevanje z dobrovpisom pričakovanih deležev na dobičku.“

V odstavku 7 na strani 94 se pravi: „Na drugi strani se ne sme prezreti, da so pridobitne in gospodarske zadruga v prvi vrsti organizacije manj premožnih ljudskih slojev, „malega moža“, in da se ravno tem krogom ne sme otežkočiti pristop s previsoko napetimi zahtevami na njihova denarna sredstva.“

Sklicujemo se nadalje na izvajanja k vladni predlogi v odstavku 11 na strani 95, v katerih se naravnost pravi, da je izključeno določiti najmanjšo visokost zadružnih deležev, ker zadostujejo — kakor kaže praksa — pri rajfajznovkah in konzumnih društvih vže zelo nizki deleži. Konečno se pa pravi, da najboljša in zadostna korektura proti prenizkim zadružnim deležem obstoja v lastnem interesu zadruga.

Visokost zadružnih deležev določevati poljubno je torej povsem prepuščeno zadrugi, in če ista določi še tako nizek zadružni delež, to ni v nasprotju s kako nujno določbo zadružnega zakona, nasprotno povsem odgovarja jasni določbi § 5, šte. 5, in splošni smisli zakona in namenu zakonodajca. Tozadevni sklep, s katerim se zahteva sprememba § 6 zadružnih pravil v tem smislu, da se zviša visokost zadružnih deležev od 2 K na najmanj 20 K, je očitno v nasprotju z zadružnim zakonom.

Predlagamo, da se rekurzu ugodi in se izpodbijani sklep, s katerim se izreka zapretna globa po 200 K proti podpisani zadrugi za zapadlo in se zapretna nova globa po 300 K, razveljavi.

V Ljubljani, dne 2. aprila 1915.

* * *

Višja deželna sodnija v Gradcu je temu prizivu ugodila in razveljavila sklep deželne sodnije v Ljubljani z dne 17. marca 1915. Glede visokosti zadružnih deležev je sicer tudi višja deželna sodnija v Gradcu istega naziranja kakor deželna sodnija ljubljanska, glede kaznovalne pravice sodnij napram zadruga

pa je zavzela čisto nasprotno stališče. Ta razsodba je za zadruga velikega pomena, zato jo prinašamo v dobesednem prevodu. Razsodba se glasi takole:

C. kr. višja deželna sodnija v Gradcu, II. senat, kot prizivna sodnija v zadrugoregisterski stvari „Hranilnice in posojilnice v Trnovem, registr. zadruga z neomejeno zavezo“ ugodivši od zadruga vloženemu prizivu, je razveljavila sklep c. kr. deželne kot trgovske sodnije v Ljubljani, odd. III. z dne 17. marca 1915 Firm. 183, Gen. I. 44/40, s katerim se je zapretna redovna kazen 200 K napram zadrugi izrekla za zapadlo in se je isti zapretna nadaljna denarna globa 300 K.

Utemeljitev.

Registerski sodniji se pritrjuje v tem, da je silila na zvišanje deležev, ki niso v soglasju z zakonom, od 2 K na 20 K potom premembe pravil in da je člane načelstva z zapretno redovnih kazni silila, storiti, kar je v njihovi moči, da se odpravi ta neprilichnost. Tako siljenje pa se je moglo po § 87 zadr. zak. izvršiti le proti članom načelstva kot za vodstvo zadruga poklicanim osebam. Nasprotno pa ni bilo dopustno, da je registerska sodnija po negativnem uspehu tega postopanja sedaj zadruga samo pod zapretno denarne globe 200 K pozvala k predmetni premembi pravil in da je po zopetni odklonitvi izpremembe vsled sklepa občnega zbora z dne 17. marca 1915 proti zadrugi to kazen izrekla za zapadlo. Za tako postopanje je namreč v veljavnem zakonu manjkalo potrebne podlage. V IV. poglavju zadr. zak. obsežene sodnijske kazenske določbe obsegajo le denarne globe edino in samo proti določenim fizičnim osebam kot organom dotične zadruga, da jih silijo k izpolnjevanju zakonitih in statutarnih določil in sicer zlasti zaradi omogočitve sodnijske nadzorovalne pravice; v nobenem slučaju pa niso take kazni zapretene zadrugi kot taki. Tako je zaradi opustitve prijave,

ki jo mora napraviti zadruga, kaznovati samo tiste, ki so k temu zavezani, zaradi neizpolnjevanja gotovih predpisov in zaradi nepravilnosti pri gotovih izkazilih in izvestjih samo člane načelstva in nadzorstva, oziroma likvidatorje, ravnotako zaradi prestopka statutarnega delokroga po zadrugi le pri tem prizadete zadružnike. Ravno tako pristoji po § 35, 2. odst. zadr. zak. tudi politični oblasti kaznovalna pravica v ondi navedenih slučajih le napram članom načelstva. Proti zadrugi sami je predvidena le odredba razpustitve, ki pa ne pristoji sodniji, ampak je pridržana upravni oblasti pod pogoji, označenimi v § 37 sl. zadr. zakona.

Sklep, proti kateremu je naperjena pritožba, s katerim se je redovna kazen 200 K napram zadrugi izrekla za zapadlo in se ji je zapretila nadaljna denarna globa 300 K, kateri znesek pa sploh presega v § 87. zadr. zak. določeno mejo, v za to merodajnih zakonitih določilih torej ni utemeljen in se je vsled tega moral razveljaviti.

Gradec, dne 21. aprila 1915.

Pitreich, m. p.

* * *

S to razsodbo višje instance pa deželna sodnija v Ljubljani ni bila zadovoljna. Zato je poskrbela, da je proti nji c. kr. finančna prokuratura v Ljubljani dvignila revizijski priziv na najvišji sodni dvor na Dunaju, ki je nato izdal sledečo razsodbo (v slovenskem prevodu):

R. VI. 50/15
1

C. kr. najvišji sodni dvor je v združno-registerski zadevi „Hranilnice in posojilnice v Trnovem“ vsled revizijskega priziva c. kr. finančne prokurate v Ljubljani proti sklepu c. kr. višje deželne sodnije v Gradcu kot prizivne sodnije, storil sledeči sklep.

Revizijskemu prizivu se z ozirom na prevdarke izpodbijanega sklepa, ki se v izvajanjih revizijskega priziva niso ovrgli, ne ugotovi, ker zakon z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70 registracijski sodniji ni podelil kaznovalne pravice proti zadrugi.

C. kr. najvišji sodni dvor.

Na Dunaju, 26. maja 1915.

* * *

Vprašanje, za katero je šlo v prvi vrsti, ali ima namreč registracijska sodnija pravico zahtevati zvišanje deležev, je še vedno ostalo odprto. Zadnja instanca, to je najvišji sodni dvor, o tem ni izrekla svojega mnenja.

Vendar pa je ta zadeva s praktične strani kolikor toliko tudi rešena. Ako namreč zahteva sodnija zvišanje deležev in skuša načelstvo zadruga takemu pozivu ugoditi s tem, da priporoči občenemu zboru deleže zvišati — toda občni zbor tak predlog odkloni, potem nima registracijska sodnija nobenega sredstva na razpolago, s katerim bi mogla izsiliti, da se izvrši njena zahteva. Članov načelstva v takem slučaju ne more kaznovati, ker so storili, kar se je od njih zahtevalo, proti zadrugi kot taki pa registracijski sodniji ne pristoji kaznovalna pravica. Na ta način je registracijskim sodnijam odvzeta možnost, da bi se pri že obstoječih zadrugah mogle vmešavati v visokost združnih deležev.

A. K.

Dve ministrski odredbi glede paše.

S prepovedjo krmiti živini žito, so se odtegnile živinoreji izdatne množine krmilnih snovi, na drugi strani je pa omejitev klanja mlade živine in telet povzročila, da je bilo treba pomnožiti zaloge krmil. Vsled tega je bilo potrebno poskrbeti za razširjanje paše. C. kr. poljedelsko ministrstvo je to uvidelo in v to svrhu izdalo dve odredbi.

V prvi naroča vsem ravnateljstvom državnih gozdov in domen in ravnateljstvu posestov bukovinske grško-vzhodne verske družbe, naj pripuste najprej za leto 1915 vse za pašnike pripravne prostore paši živine, v kolikor se da to izvesti brez bistvene škode. Predvsem se ima podaljšati doba za pašo živine upravičenih strank, v kolikor to podaljšanje odgovarja vremenskim razmeram. Pri posluževanju njihovih pravic in pri napravi za pašnike koristnih zgradb, kakor ograj, napajališč, staj, naj se jih po možnosti podpira. Upravičencem, ki točasno nimajo lastne živine, se dovoli, da smejo prignati na pašo tujo (izposojeno) živino. Če pašnike popolnoma ne izkoristijo oni, ki so pasti upravičeni, naj se pripušča na pašo tudi živina onih, ki nimajo za to posebne pravice, kakor tudi brezplačno na zemljišča, ki niso obremenjena z pašno pravico. V obeh slučajih imajo gozdna upraviteljstva določiti število živine, ki ne škoduje živlenskimi koristim gozdarstva in to v sporazumu z občinami razdeliti na posamezna zemljišča. Dovolj naj se zgraditi za pašo potrebne primitivne (enstavne) začasne naprave. V nasadih, ki se ne smejo popasti, se sme dovoliti pridobivanje trave in sena. Tudi ona zemljišča, ki so se dosedaj rabila za pridobivanje gozdne ali stelne trave, naj se v danem slučaju sporazumno z lovskimi zakupniki izkoristijo za brezplačno pridobivanje trave ali za pašo, v kolikor za ta namen sploh pridejo v poštev. Ravno tako je dovoliti pridobivanje listja za krmo in — da se hrani z zalogami slame — enkratno pobiranje stelje (listja, igel in mahu) [onim, ki nimajo pravice, za polovično ceno], ako je to mogoče brez trajne škode gozdnih nasadov.

Druga odredba poljedelskega ministrstva v sporazumu z notranjim in pravosodnim ministrstvom je izšla 6. maja 1915, drž. zakona št. 111 in ima namen ugotoviti porabo krme in pašne. Izdana je na podlagi cesarske naredbe od 10. oktobra 1914, drž. zak. šte. 274 in odreja sledeče.

§ 1. V letu 1915 je vsak zemljiški posestnik zavezan vse svoje travnike, pašnike in planine izkoristiti s tem, da ali na njih prideluje krmo ali jih popase.

§ 2. Na temelju ministrske odredbe od 5. avgusta 1914, drž. zak. šte. 200, postavljene žetvene komisije imajo v svojem področju za to skrbeti, da se pridelovanje krme in paša izvrši pravočasno in popolnoma z domačo živino kmetovalcev.

V ta namen imajo žetvene komisije osobito nalogo:

1. Poiskati one travnike, pašnike in planine, ki vsled vpoklicanja njihovih lastnikov ali vsled drugih po vojski povzročenih ovir potrebujejo pomoči, da se pravilno izkoristijo, kakor tudi poskrbeti za pomoč;

2. poiskati one travnike, pašnike in planine, ki se do sedaj vkljub njihovi pripravnosti še niso ali samo nezadostno izkoristili za pridelovanje krme ali za pašo domače živine kmetovalcev. Žetvene komisije imajo predložiti najkasneje do 1. junija politični okr. oblasti seznam teh zemljišč, in sicer s posebnim poudarkom zemljišč, ki so primerna za pridobivanje klaje; istočasno je navesti, ali vlada v občini resnično pomanjkanje pašnikov in ali se zdi vsled tega primerno izrabiti drugod pašnike.

§ 3. Politično okrajno oblastvo ima po prejemu tega seznama takoj pozvati lastnike v § 2, št. 2, omenjenih zemljišč, da se izkažejo do konca junija, da so sami vse potrebno ukrenili za dobavo krme, sena ali vršitve pašne po domači živini, in sicer v celem obsegu kakor je v dotični pokrajini navada, bodisi z lastnim obdelovanjem, bodisi, da so prepustili izkoriščanje drugim. Če tega v to določenem roku ne izkažejo, more okrajno glavarstvo vsa nepopolnoma izkoriščena zemljišča za pridelovanje krme prepustiti občini, v kateri zemljišča leže, v kolikor občina pašnike in planine sama rabi, ali pa z ozirom na lego in potrebo kaki drugi občini, ki ji manjka takih zemljišč.

§ 4. Občina je upravičena na odkazanih ji zemljiščih rabiti že narejena pota in po potrebi tudi nova narediti. Ona more tudi vse ukreniti, kar je potrebno za izkoriščanje dotičnih zemljišč, zlasti sme narediti ograje, napajališča, stanove in druge preproste naprave.

§ 5. Ko poraba teh zemljišč preneha, jih je občina dolžna brez odloga spraviti v prejšnji stan.

§ 6. Denarni dohodek uživanja odkazanih zemljišč gre v občinsko blagajno. Lastnik zemljišča nima nobene pravice do kakega plačila. Pravica do povračila kake škode napram občini gre lastniku le tedaj, če škoda ni v zvezi z rednim gospodarjenjem na zemljišču.

§ 7. Proti naredbam okrajnega glavarstva pri zvrševanju te ministrske odredbe ni dovoljen noben priziv, izvzemši v kazenskih prestopkih.

§ 8. Kdor se kakemu predpisu te odredbe ali na njeni podlagi izdani naredbi okrajnega glavarstva protivi, zapade denarni globi do 1000 K ali pa se kaznuje z zaporom do 1 meseca.

§ 9. Vse te določbe za lastnika veljajo v enakem zmislu tudi za zakupnike, užitnike in druge upravičence.

§ 10. Gozdno tehniško osebje politične uprave in v tistih deželah, kjer so agrarne oblasti, je osebje teh oblasti zavezano pri zvršitvi te odredbe podpirati okrajna glavarstva, žetvene komisije in občine pri izvrševanju nalog, ki jim jih da ta odredba.

§ 11. Ta odredba velja od dneva razglasitve.

K temu se uradno dostavlja:

Ta odredba skrbi za to, da se vsa primerna zemljišča zadostno izkoristijo za prerejo živine. Temeljna podlaga tej odredbi je načelo, da je v vojnem letu vsak zemljiški posestnik dolžan vse svoje travnike, pašnike in planine izkoristiti za pridelovanje polja ali popasti z domačo živino; z drugimi besedami, poskrbeti treba za to, da se v letošnjem poletju ne pusti

noben košček pašnika nepopasen in da se zagotovi za pr.hodnjo zimo zadostna množina sena. Kakor pri njivah se bodo mogoče tudi pri travnikih in pašnikih vsled vpoklica obdelovalcev in vsled drugih vzrokov dobila taka zemljišča, ki bodo potrebovala pomoči. Za te ima žetvena komisija poskrbeti primerno pomoč (nadomestne moči za košnjo in pašo). Pri nas osobito v naših alpskih deželah se nahajajo obširni travniki in pašniki, katerih njihovi lastniki do sedaj niso racijonelno izkoriščali; da se torej donos teh zemljišč za kmetijstvo ne izgubi, je oblast upravičena za slučaj, da lastnik v teku gotove dobe ne poskrbi za izkoriščanje, prepustiti jih brezplačno občini (ako je to potrebno tudi dosedanjim občinam). — Ta zemljišča lahko občina sama izkoristi ali jih dalje odda živinorejcem; v obeh slučajih se izvrši to na račun in nevarnost občine, vendar pa jamči ta samo za tako škodo, ki ni neposredno z izkoriščanjem združena. Resnost in strogost določil upravičujejo sedanje izredne gospodarske razmere. Čim jasnejše si bo vsak posestnik v svesti svojih dolžnosti do splošnosti, s čim večjim veseljem bo izpolnjeval nalogo, da se v tem usodepolnem letu ne pusti uničiti nobena bilka, ki bi lahko prišla v korist naši živinoreji, tem bolj gotovo se bo dosegel namen odredbe, zagotoviti našemu kmetijstvu za preskrbo ljudstva in armade zadosti krme in paše.

Zadružni pregled.

Poljedelsko ministrstvo o podpisovanju vojnega posojila. Poljedelsko ministrstvo je doposlalo zadružnim zvezam okrožnico z dne 18. maja 1915 o podpisovanju vojnega posojila, v kateri priporoča, da naj zveze uplivajo, da se bodo tudi kmetijske zadruge, predvsem posojilnice, udeleževale vojnega posojila. V okrožnici se nahajajo tudi sledeči, vsega uvaževanja vredni nasveti.

„Zveze naj porabijo v ta namen ne le svojih razpoložljivih sredstev, ampak naj uplivajo tudi na vse včlanjene zadruge, da se bodo udeležile podpisovanja drugega vojnega posojila, koli-

kor dopuščajo njihova sredstva in pa oziri na njihovo finančno sigurnost in njihove po pravilih določene naloge.

Hranilnicam in posojilnicam in drugim zadržam naj se nujno priporoča, vse podpise vojnega posojila prijavljati le potom svojih zvez in podpisovati najprej le take zneske, ki ne presegajo njihovega prosto razpoložljivega premoženja (rezervnega zaklada.) Če bi hotele podpisati preko te višine, naj se poprej dogovore s svojo zvezo.

Tudi posamezne člane zadrug in blagaju je bodriti, da naj na tem polju pokažejo svoja patriotična čuvstva. Toda tudi njim naj se priporoča, podpise za vojno posojilo prijavljati le potom svojih zadrug, oziroma posojilnic, pri čemer naj se pa ozirajo na to, da ne bo vsled tega trpela likviditeta denarnih sredstev in poslovanje zadrug.

† **Monsignor Anton vitez Rogač, neutrudljivi delavec na združnem polju.** Na praznik sv. Jožefa, 19. marca 1915, je izdihnil svojo blago dušo v Hrušici pri Podgradu v Istri tamošnji župnik in dekan, monsignor Anton Rogač, vitez Franc Jožefovega reda, mož poln ljubezni do ubogega slovenskega istrskega kmeta, kateremu je z veliko požrtvovalnostjo pomagal na narodnem in gospodarskem polju do večjega blagostanja; mož, kateri je v resnici preoral ledino na združnem polju v severni Istri.

Rojen dne 18. maja 1840 v Zagradu na Dolenjskem, študiral je gimnazijo pok. monsignor Rogač v Ljubljani, bogoslovje v Gorici ter bil v duhovnika posvečen leta 1866. Služboval je večinoma v gornji Istri, in sicer v Jelšanah, Predloki, Dragi in Podgradu; potem kot župnik na Katinari pri Trstu, nato je prišel pred 28. leti v Hrušico kot župnik, kjer je bil kmalu imenovan tudi za dekana. Tukaj je začel svoje plodonosno delovanje. Videl je veliko revščino slovenskega, zgornjeistrskega kmeta, njegovo odvisnost od nekaterih bogatašev-oderuhov, zadolžene domove — in to ga je bolelo. Šel je na delo — v boj zoper oderuške pijavke, v boj tudi zoper vlado in zoper italijanske kreature, kateri so se skupno bali vstajenja naroda, in zmagal je!

V družbi s tedanjim županom in poslancem v Podgradu, Slavojem Jenkom, ter nekaterimi vnetimi duhovniki in lajiki, je ustanovil v Podgradu leta 1894 najprej „posojilnico in hranilnico“, kateri je bil potem načelnik od njene ustanovitve pa do smrti. Ljut boj je imel mladi zavod z nasprotniki vseh vrst. Vsi oderuhi od blizu in daleč so skočili

na noge. Da je tudi vlada nagajala, se razume. Ljudstvo je bilo usužnjeno, nasprotniki mogočni in podpirani od vladajoče italijanske stranke. Vendar je šlo — zmagala je ljubezen in požrtvovalnost. Nasprotniki so omagali, ljudstvo se jih je začelo otrepati in sedaj vstaja, sicer počasi, a vstaja vendar le. Sedaj je „posojilnica in hranilnica v Podgradu“ glavni denarni zavod gornje Istre in podlaga vsemu kulturno-gospodarskemu delovanju v okraju.

Monsignor Rogač je spoznal, kako zelo je ljudstvo potrebno poduka in podpore v kmetijstvu, zlasti v živinoreji, katera je bila v tedanjih časih na zelo nizki stopinji. Ustanovil je zato „gospodarsko zadrugo v Podgradu“, ki je podružnica „deželnega kulturnega sveta za Istro“, katera si je za povzdigo kmetijstva, zlasti še živinoreje, stekla neminljivih zaslug. Tudi temu zavodu je bil predsednik do smrti.

Ker je pokojni monsignor Rogač spoznal, da zamore tukajšnje ljudstvo le na polju živinoreje upati dohodkov in lepše bodočnosti, šel je še dalje in ustanovil leta 1901 novo zadrugo „mlekarna v Hrušici“, da bi ta s prodajo mleka v Trstu postala ubogemu ljudstvu vsaj skromni vir denarnih sredstev. Pa kake težave so bile v začetku! Ljudstvo nezaupno — šuntavec in nasprotnikov pa vse polno po vseh kotih in krajih! Bili so časi, ko je šlo iz mlekarne komaj 30 litrov mleka. Bili so časi, ko je pokojni monsignor sam šel v Trst, nesel lonček čajnega masla s seboj kot vzorec, skliceval po Trstu shode, ter posebno slovenske delavce vabil, da bi kupovali pri mlekarji mleko in maslo ter tako podpirali zadrugo! Večkrat mi je pokojni monsignor pravil, da se čudi, kako da ni on v tistih kritičnih časih, ko so celo njegovi ožji prijatelji obupavali nad mlekarjo in mu prigovarjali, naj vsled velikih dolgov likvidira, — popolnoma znorel! Pa, hvala Bogu, vse te težave, skoraj nepremagljive težave so bile z jekleno vstrajnostjo pokojnega monsignora premagane, mlekarja je prebolela rojstno krizo — in sedaj vspeva izvrstno, sto in stotisoče denarja je ljudstvu s prodajo mleka preskrbela, nabavlja svojim članom, katerih je do 800, vagone živil in krmil, postala je tako velika dobrotnica ljudstva, uživa pri vseh, bodisi v Trstu, kjer ima 4 svoje prodajalne mleka — bodisi na deželi popolno zaupanje in je sploh ena prvih mlekaren na Slovenskem. — Da je bil tudi tej zadrugi pokojni monsignor Rogač predsednik od ustanovitve pa do svoje smrti, se razume samo ob sebi.

Nesebično in plodonosno delovanje pokojnega monsignora spoznali so naposled tudi tisti, ki so mu v prvih letih radi delovanja na narodnem polju na vseh koncih in krajih nasprotovali in ga celo tožili na najvišja mesta — saj se je moral pok. monsignor celo pred Njegovo Veličanstvo! — in za to je dobil pok. monsignor za svoje požrtvovalno delovanje Najvišje odlikovanje: imenovan je bil pred par leti od Njegovega Veličanstva cesarja vitezom Franc Jožefovega reda.

Da je bil pokojni ves čas svojega delovanja v Hrušici tudi odbornik obširne podgrajske občine in član kr. šol. sveta, ni treba, da posebej omenjam.

Preminul je on — a delo njegovo bo ostalo! Velikemu dobrotniku zgornje-istrskega ljudstva pa bodi dobri Bog plačnik! Hušo.

Gospodarski pregled.

Skrbimo za rejo potrebnih plemenjakov!

Vojni čas ima mnoge nevarnosti za naše kmetijstvo. Mej drugimi tudi za našo živinorejo. Že z obilno odprodajo živine, ki se v takih časih rada pokaže, zgubimo iz naših gospodarstev veliko živine. Če pride potem še do prisilne oddaje živine za vojaške potrebe, se lahko živinoreja tako zmanjša, da mora z njo vred trpeti vse naše gospodarstvo. Zlasti je nevarno, da se v takih časih preveč zmanjša in zatira reja plemenjakov.

V takem času, ko je vse več ali manj razdvojeno in zbegano, nimajo ljudje nobenega pravega smisla za skupne težnje v živinoreji, zlasti ne za take kakor je pospeševanje reje bikov, za katero je že v navadnih razmerah premalo zanimanja. Zaraditega se je opravičeno bati, da bo trpela vsled vojne vsa naša bikoreja in z njo vred tudi vsa druga živinoreja.

 Sem in tja že manjka bikov, ker se je morala reja prenehati vsled odpoklica dotičnega bikorejca k vojakom. Marsikod se bo to iz ravno tega vzroka še zgodilo. Veliko starejših bikov se je in se bo še odprodalo, ker je sedanja cena preveč vabljava. Tako znamo izgubiti v deželi mnogo plemenjakov. Škoda, ki nam iz tega nastaja, je nedogledna. Ta škoda ni trenutna in se ne pozna samo eno leto, ampak trpi leta in leta. Z njo ne trpi samo naše živinoreja v svojem nadaljnem razvoju, ampak z njo trpi vse naše kmetijstvo. Najprej so prizadeti dohodki naše kravjereje, najbolj pa trpi vsa prireja, kajti če ni zaroda, tudi prireja ni in ni živine, ki je podlaga vsej kmetiji.

Naša dolžnost je, pa v teh nevarnih časih ne zanemarjamo naše bikoreje, ampak, da jo po možnosti podpiramo. Naša županstva po deželi naj se zavzemo tudi za to vprašanje in naj po možnosti vplivajo in posredujejo, da se ohranijo potrebni plemenjaki in da se v takih slučajih, kjer je prenehala bikoreja vsled vpoklica gospodarja k vojakom, skušajo pridobiti drugi gospodarji za to rejo. Kjer delujejo živinorejske zadruga, naj skušajo one pomagati, da se ohrani potrebno število plemenjakov. V takih časih je napeti vse sile, da ne pri-
demo ob potrebne plemenjake.

Pri tej priliki je treba vnovič in zopet opozarjati na to, da naj naši vneti živinorejci, ki so ostali doma in imajo priliko za rejo bika, skušajo lepe junčke, ki jih dobe po dobrih kravah in dobrih bikih, doma zrediti in pustiti za plemenjake. Na ta način se bodo najlaže privadili reji bika. Naša županstva in živinorejske zadruga pa naj skušajo takim živinorejcem deliti premije, ker jih zaslužijo. Sicer je pa zadnji čas, da se tudi s primerno višjo junčevino zagotovi našim bikorejcem opravičen dohodek od te reje, kajti ta reja zasluži v prvi vrsti času primerne dohodke. Taka reja se mora dobro izplačati. Rohrman.

Skrb za novo žetev. Dunaj, dne 8. junija. (K. u.) Odsek 28 članov za skrb povodom nove žetve se je danes pod vodstvom komerčnega svetnika poslanca Povšeta posvetoval v sejni dvorani nižjeavstrijskega deželnega zbora o pripravah za novo žetev. Po večurni razpravi je odsek sklenil soglasno:

1. Nova žetev se mora zagotoviti potrebam prebivalstva. Odtegniti se mora vsaki špekulaciji in neracionelnemu izkoriščanju. Država naj bi zato zaplenila žetev. Od zaplenitve naj se izvzame le to, kar kmetstvo prebivalstvo rabi zase, in tista množina, ki se potrebuje za obdelovanje.

2. To nalogo naj izvede vojni žitni prometni zavod, ki naj se zato primerno izpopolni. Žito naj se nabavi potoma decentralizacije. Pritegnejo naj se poljedelske organizacije in strokovnjaki žitne trgovine.

3. Nujno je potrebno, da se ne moti preskrba po načrtu, da tako za vojaške kakor za civilne potrebe tudi potrebščino moke vojni žitni prometni zavod preskrbi.

4. Smotreno individualno naj se kmalo opišejo z žitom obsejana polja in uspeh žetve.

5. Vlada se poziva, naj uvede pogajanja z Ogrsko, da se zagotovi državnim deželam statistična povprečna množin uvoza v zadnjih letih.

6. Ureditev uporabe naj se vzdrži. Dnevna množina naj se poviša v okviru uspeha žetve in glede na tiste pridobitne sloje, ki so navezane na močno krušno hrano.

7. Otrobi naj se prepuste poljedelstvu za prehranitev živine in naj se razdele po potrebi.

Odobril se je tudi predlog poslanca Finka, po katerem naj se dožene in zagotovi potrebna množina krušnega žita tistim deželam, ki same ne pridelajo dovolj žita.

Določitev najvišjih cen kožam in usnju.

Dne 28. maja je stopila v veljavo naredba trgovskega ministra, objavljena v uradni „Wiener Zeitung“ in v državnem zakoniku, glede najvišjih cen za goveje in konjske kože in za najvažnejše vrste govejega in konjskega usnja. Cene odgovarjajo opravičenim zahtevam industrije in obrti, varujejo pa tudi konzumente, zlasti vojno upravo pred pretiranim dviganjem cen. Cene so se določile po stanju današnjega trga. Trgovci smejo za kože zahtevati 30% več kakor določa uradni cenik, za usnje pa veletrgovci tudi 30% več, prodajalci na drobno pa še nadaljnjih 60%. Usnje se bo torej smelo na drobno prodajati za 90% dražje nego ga prodaja fabrikant. V prodajalnah na drobno mora biti uradni cenik na vidnem mestu v upogled. Kdor bi dražje prodajal ali kupoval, kakor je uradno določeno, ga zadene kazen. V naredbi je predvidena tudi prisilna prodaja kož oziroma usnja po najvišjih cenah.

Zakaj ne kroži več drobiža. Zadnji čas se je finančno ministrstvo iz nekaterih krajev, zlasti iz južnih dežel, obveščalo, da se opazuje pomanjkanje drobiža v navadnem prometu. Vzrok tem neljubim pojavom, čeprav so se pokazali le tupatam, je v bistvu enak kakor ga je imel naval na drobiž ob pričetku vojnih dogodkov. Krivo je zlasti to, da del prebivalstva na popolnoma — to pač smemo reči — nespameten način drobiž nabira in kupiči. Kajti drobiž se je od pričetka vojnih dogodkov znatno in zadostno pomnožil, da bi mogel resnični potrebi zadoščati. Od konca julija lanskega leta se je dalo avstro-ogrskega prometu z izdajo drobnega kovanega denarja kronske veljave, srebrnih goldinarjev in dvokronskih bankovcev okrog 400 milijonov kron na razpolago (in sicer okoli 107 milijonov kron v srebrnih goldinarjih in 120 milijonov kron v drobnih kovanih novcih), tako da se je obsek denarnih sredstev, ki je v rednih razmerah popolnoma zadostoval, pomnožil za približno 8 kron pri osebi. Vrhu tega se drobiž še vedno množi z novim kovanjem 10 vinarških kosov.

Če se bo prebivalstvo primerno ravnalo, torej ne morejo nastati težkoče. V korist skupnosti in posameznikov pa bo, če ljudje opuste nadaljno kupičenje gotovine ter spravijo te zavirani denar zopet v promet. Kupičenje drobiža nima prav nobenega pomena in se nikakor ne ujema s sicer povsod izkazano požrtvovalnostjo in uvidnostjo prebivalstva.

Škropljenje trte. Prišel je čas, ko je treba trte prvič škropiti zoper peronosporo ali palež. Tega dela naj nihče ne zamudi, ker zna sicer bolezen v sedanjem mokrem vremenu trto hitro napasti.

Za prvo škropljenje jemljemo enoodstotno galično-apneno zmes (na 100 l vode 1 kg modre galice in 1 kg nevgasenega ali živega apna), ali enoodstotno Martinijevo zmes (na 100 l vode 1/2 kg modre galice, 1/2 kg galuna in 65 dkg živega apna), ali enoodstotno raztopino tenaksa (1 kg tenaksa na 100 l vode brez apna), ali pa 1 1/2 do 2 odstotno perocidovo-apneno zmes (na 100 l vode 1 1/2 do 2 kg perocida in 30 dkg živega apna). Nevgašeno apno se najprvo z 2—3 l vode ugasi in potem vsaj v 20 l vode dobre razmeša v redko apnen belež (apneno mleko).

V ostalih 80 l vode se že poprej namoči in raztopi galica, oziroma galica in galun ali perocid. Obe raztopini se nato zlijete skupaj in se zmes dobro premeša. Pri napravi perocidovo-apnene zmesi je vselej treba izliti perocidovo raztopino v apnen belež, ne pa narobe. Nato se še z reagenčnim papirjem preskusi, ali smo vzeli apna zadosti. Če pomočimo v zmes košček belega fenoltaleinovega papirja, mora postati rdeč. Ako pa ostane papir bel, je bilo apna vzeto premalo in treba ga je še dodati.

Kdor jemlje mesto nevgasenega apna že vgašeno, ga mora vzeti na težo dva-do trikrat več, ker je ugašeno apno težje kot suho, živo apno.

Deset do 14 dni po prvem škropljenju, tedaj tik pred cvetjem, se škrepe trte drugič in tri do štiri tedne po drugem škropljenju tretjič. Za drugo in tretje škropljenje jemljemo za polovico močnejše raztopine kot prvič. Pri vsakem škropljenju je treba tudi grozdje temeljito poškopiti.

Novo mesto, 1. junija 1915.

R. Skalicky.

Begunci in poljska dela. Poljedelsko ministrstvo je zaznalo, da se poljedelci ne poslužujejo prilike, da porabijo begunce za poljska dela v tisti meri, kakor bi bilo pričakovati z ozirom na važne interese poljedelstva in spričo dejstva, da je radi velikega pomanjkanja poljskih delavcev

silna težavno, dobiti sposobne delavce. Poljedelske glavne korporacije so se vnovič povabile, da to akcijo na najobsežnejši način podpirajo v poljedelskih krogih ter jo na primeren način, posebno v strokovnih listih razglase. Interesentje se opozarjajo, da se iz izraza „begunci“ ne sme sklepati, da gre tu za vsakovrstne osebe, ki so tekom vojne pribežale iz Galicije. V pošteveh pribhajajoči delavci so vseskozi osebe, ki so bile pred vojno na Nemškem, Danskem, Švedskem in notranjih avstrijskih deželah zaposlene kot poljedelsko kvalificirani delavci, pa se na jesen niso mogle povrniti v svojo domovino, ter bile radi tega nastanjene v koncentracijskih taboriščih.

Sadna letina v Avstriji. Uradno poročilo o stanju sadja v mesecu juniju poudarja, da vreme za sadje ni bilo posebno ugodno. Padlo je z drevja mnogo sliv, češpelj in marelic. Za vinsko trto je bil posebno v Južni Tirolski in Goriški do srede junija položaj neugoden. Ker je pa potem nastopilo toplo vreme, kaže sedaj, da bomo imeli v jeseni bogat vinski pridelek. Bolezni na trtah so se dosedaj uspešno pobijale z žveplanjem.

Denaturirani sirovi sladkor. Kmetje! Poslužite se ugodne prilike in kupujte denaturirani sirovi sladkor, ki ga ima na prodaj Splošna avstrijska družba za vnovčenje živine na Dunaju in sicer po ceni, ki jo je bila c. kr. vlada znižala. Zmešan z kokosovo moko, melaso in otrobi je denaturirani sirovi sladkor najboljše nadomestilo ovsu pri krmiljenju konj in je ravno tako izvrstna krma za govedo in prašiče. — Naročila je poslati Splošni avstrijski družbi za vnovčenje živine na Dunaju (Allgemeine Oesterreichische Viehverwertungs-Gesellschaft, Wien III., St. Marx).

Znižanje pridelovanja sladkorne pese. Mednarodna družba za sladkorno štatistiko je meseca maja poizvedela, da se ceni omejitev v pridelovanju sladkorne pese na Češkem za 27·6, na Moravskem in v Šleziji na 32·6 na Ogrskem na 42·7, torej v Avstro-ogrski na 35·1; dalje v Nemčiji na 31·9, na Nizozemskem na 16·3, na Bolgarskem na 21·3 odstotkov. Več sladkorne pese pa pridelata Italija za 37·3 in Švedska za 1·1 procentov.

Oddaja za vojno nesposobnih konj kmetijskim obratom. C. kr. vojno ministrstvo je izdalo za čete in druge zavode zaledja naredbo, da naj se v bodoče oddajajo za vojno nesposobni konji, ako je mogoče izvršiti prevoz v bližnjo konjsko bolnišnico zastoj ali z malimi stroški, neposredno potom stalnih konjskih bolnišnic. S tem naj bi se preprečilo prekupčevanje in naj bi se kmetijstvu

dobavilo več konj. Samo v slučajih, ko se mora transport takih konj v konjsko bolnišnico izvršiti po železnici (pri razdalji čez 30 km ali kakem drugem utemeljenem vzroku), se ima oddaja izvršiti kakor do sedaj na dražbi. K tej je pa pripustiti samo kupee, ki se morejo izkazati z uradno potrjeno izkaznico, da so vsled sedanje vojske morali oddati svoje konje vojni upravi in da potrebujejo konje za porabo v kmetijstvu, industriji in obrti. Od konjske dražbe je odstraniti konjske kupee, oziroma prekupce.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Baki,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 27. junija 1915 ob pol 4. uri popoldne v posojilničnem prostoru.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepan, vrši se eno uro kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadržnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Cirkovcah,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 27. junija 1915, ob 3. uri popoldne v društveni dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadrage v Borovnici,

registrovane zadrage z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 20. junija 1915, v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobrenje računskega zaključka za leto 1914.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Horjulu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 27. junija 1915 ob 3. uri popoldne v združenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Prememba pravil.
4. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob zgoraj navedeni uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki pa je sklepčen brez ozira na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Horjulu,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vrši dne 27. junija 1915 ob 4. uri popoldne v združenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se dne 27. junija 1915 na istem mestu ob istem času in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Podzemlju,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši v nedeljo, dne 27. junija 1915 ob 3. uri popoldne posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na III. redni občni zbor

Elektrostrojne zadruge v Sorici,

reg. zadr. z om. zav.

ki se vrši dne 29. junija 1915, ob 2. uri popoldne v stari šoli.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Dobrovi,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 29. junija 1915, ob 3. uri popoldne v prostorih posojilnice na Dobrovi.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Veliki dolini,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši dne 27. junija 1915 ob pol 8. uri zjutraj v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruge na Bohinjski Beli,

reg. zadr. z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 20. junija ob 4. uri popoldne v občinski pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
3. Slučajnosti.

Če bi ta občni zbor ne bil ob 4. uri sklepčen, vrši se pol ure kasneje drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Žužemberku,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 27. junija 1915, ob 3. uri popoldne v dvorani katol. slov. izobraževalnega društva v Žužemberku.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor radi premale udeležbe ne bil sklepčen, vrši se isti dan v istem prostoru ob polu 4. uri popoldne drugi občni zbor, ki bo v smislu § 33. pravil sklepčen brez ozira na udeležbo.

Načelstvo.

Vabilo na VIII. redni občni zbor

Slamnikarske zadruge v Mengšu,
registrovane zadruge z omejenim poročtvom,

ki se bo vršil dne 27. junija 1915 ob pol 4. uri popoldne v
Društvenem domu v Mengšu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

**Občekoristne stavbene zadruge „Ljudski dom“
v Ljubljani,**

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 25. junija 1915 ob 8. uri zvečer v posvetovalnici
Katoliške tiskarne.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice na Vačah,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 29. junija 1915, ob 7. uri zjutraj v uradnih
prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Vabilo na občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice v Črnomlju,
registrovane zadruge z neomejenim poročtvom,

ki se vrši v nedeljo, dne 20. junija 1915 ob 7. uri dopoldne
v uradnici.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklep-
čen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem
sporedni drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal neglede na
število navzočih članov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva na Vrhniki,
registrovane zadruge z omejeno zavezo

ki se vrši dne 4. julija 1915 ob 4. uri popoldne v mlekarni.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Čitanje revizijskega poročila.
7. Slučajnosti.

Ako ne bo zborovanje ob 4. uri sklepčno, bo čez pol
ure zborovanje ne glede na število udeležencev.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice posojilnice v Suhorju,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 29. junija 1915 ob pol 4. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklep-
čen, vrši se na istem prostoru in z istim dnevnim redom čez
pol ure drug občni zbor, ki sme brezpegojno sklepati.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

**Splošnega potrošnega kupčijskega društva
v Travniku,**

registrovane zadruge z omejenim jamstvom,

ki se vrši dne 29. junija 1915 ob 3. uri popoldne v društve-
nih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1914.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklep-
čen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnev-
nim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede
na število navzočih članov.

Načelstvo.

Bilanca
Hranil. in posojilnice na Raki,
reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	149.830 06
Inventar premični	165 82
Zaostale obresti posojil	4 348 93
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—
Gotovina koncem leta 1914	2.141 69
Skupaj	157.486 50
Pasiva.	K
Deleži	630—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	130.280 74
Tekoči račun z Zvezo	13 678—
Predplačane obresti posojil	646 54
Rezervni zaklad	9.920 23
Čisti dobiček	2.330 99
Skupaj	157.486 50

Denarni promet	157.867 25
Stanje članov začetkom leta 1914	303
Pristopilo	18
Odpadlo	6
Stanje koncem l. 1914	315

Bilanca
Ok. posojilnice v Ljutomeru,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila obrestna	668.482 77
Brezobrestno posojilo „Marjaniščen v Veržcu“ (Ivan Kukovčeva ustanova)	10.000—
Zaostale obresti od posojil	10.881 34
Naložen denar	26.690 97
Vrednostne listine	600—
Tekoče obresti od istih	1 93
Vrednost inventarja	387 92
Vrednost zadrudnih posestev za prodano hišo šte. 5 v Ljutomeru še dolžna kupnina	4.800—
Za l. 1915 predplačana zavarovalnina	2 95
Gotovina 31. decembra 1914	9.192 60
Skupaj	791.343 06

Pasiva.	K
Deleži	81.783 28
Hranilne vloge z obrestmi	555 973 87
Meščansko-šolski ustanovni fond	41.340 75
Rezervni fond	101.388 35
Terjatev fonda za mogoče izgube z obrestmi	5.215 64
Za l. 1915 predpl. obresti od posojil	3 568 07
Za leto 1915 naprej prejete obresti	11 50
Za l. 1915 predpl. najemnina	49 67
Za leto 1914 še dolžan priobninski davek	100—
Čisti dobiček	1.911 93
Skupaj	791.343 06

Denarni promet	667.791 44
Stanje članov začetkom l. 1914	673
Pristopilo	24
Odpadlo	26
Stanje koncem l. 1914	635

Bilanca
Hranilnice in posojilnice v Domžalah,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	353.878 41
Tekoči račun s člani	66.138 12
Inventar premični	339 03
Inventar nepremični	3.234 30
Zaostale obresti posojil	1.793 35
Vrednost tiskovin	60—
Delež pri Zadrudni zvezi	1.000—
Delež pri Kitararski zadrugi	200—
Delež pri Ljudski pos.	4—
Delež pri Hranil. v Kamniku	4—
Gotovina 31. decembra 1914	12.839 65

Skupaj	439 490 86
Pasiva.	K
Deleži	748—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	262.794 01
Tekoči račun z Zadr. zvezo	15 150—
Predplačane obresti posojil	104 25
Rezervni zaklad	16.457 28
Čisti dobiček	1.237 32
Skupaj	439.490 86

Denarni promet	330.726 81
Stanje članov začetkom leta 1914	365
Pristopilo	12
Odpadlo	3
Stanje koncem leta 1914	374

Bilanca
Hranilnice in posojilnice Bloke,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	333.677 56
Inventar premični	163 53
Inventar nepremični	3.787 25
Zaostale obresti posojil	13.550 24
Delež pri „Zadrudni zvezi“	1.000—
Delež pri „Ljudski pos.“	4—
Prehodni	7.003 47
Gotovina 31. decembra 1914	4.825 62

Skupaj	364 011 67
Pasiva.	K
Deleži	666—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	305.625 94
Tekoči račun z Zvezo	33.582—
Predplačane obresti posojil	364 99
Rezervni zaklad	20.553 57
Čisti dobiček	3.219 17
Skupaj	364.011 67

Denarni promet	302.942 16
Stanje članov začetkom l. 1914	343
Pristopilo	6
Odpadlo	16
Stanje koncem l. 1914	333

Bilanca
Hranilnice in posojilnice v Knežaku,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	313.988 49
Tekoči račun z zvezo	58.460—
Inventar premični	53 56
Zaostale obresti posojil	21.427 16
Delež pri „Zadrudni zvezi“	1.000—
Pomožna akcija	1.852 13
Prehodni	2.520—
Gotovina 31. decembra 1914	6.655 36

Skupaj	405.956 70
Pasiva.	K
Deleži	822—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	389.370 85
Predplačane obresti posojil	323 65
Rezervni zaklad	13.848 94
Čisti dobiček	1.591 26
Skupaj	405.956 70

Denarni promet	365 160 76
Stanje članov začetkom l. 1914	410
Prirastlo	13
Odpadlo	12
Stanje koncem l. 1914	411

Bilanca
Hranilnice in posojilnice v Hrenovcih,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	153.481 39
Inventar premični	729 47
Inventar nepremični	11.454 53
Zaostale obresti posojil	10.023 18
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—
„ pri „Ljudski pos.“	4—
Zaostala najem. za l. 1913	120—
Zaostala najem. za l. 1914	320—
Vloga pri Zvezi	2.000—
Terjatev na stroških	731 42
Gotovina 31. decembra 1914	1053 82

Skupaj	180 917 81
Pasiva.	K
Deleži	1895—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	121.367 42
Tekoči račun z Zvezo	44 194—
Predplačane obresti posojil	61 46
Rezervni zaklad	12.445 63
Čisti dobiček	954 30
Skupaj	180.917 81

Denarni promet	151 700 16
Stanje članov začetkom leta 1914	350
Pristopilo	3
Odpadlo	12
Stanje koncem leta 1914	341

Bilanca
Ljudske hranilnice in posojil-
nice v Škofji Loki,

reg. zadruga z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	136.869.72
Tekoči račun z Zvezo	302.525.—
Inventar premični	513.93
Zaostale obresti posojil	4.197.86
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000.—
Delež pri „Zadr. tiskarni“	2.500.—
Tekoči račun s člani	49.555.—
C. kr. poštna hranilnica	116.39
Vojno posojilo	10.000.—
Gotovina 31. decembra 1914	1.792.47
Skupaj	509.070.37
Pasiva.	K
Deleži	405.—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestni	494.072.65
Predplačane obresti posojil	135.75
Rezervni zaklad	12.695.98
Čisti dobiček	1.760.99
Skupaj	509.070.37
Denarni promet	388.576.65
Stanje članov začetkom leta 1914	128
Pristopilo	9
Odpadlo	2
Stanje koncem leta 1914	135

Bilanca
Ljudske hranilnice in posojil-
nice v Rečici,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	383.094.84
Tekoči račun z Zvezo	194.942.—
Inventar premični	233.05
Zaostale obresti posojil	10.264.15
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000.—
Naložen denar	133.292.63
Tekoči račun s člani	147.194.85
Vojno posojilo	4.878.13
Gotovina 31. decembra 1914	4.954.43
Skupaj	879.854.08
Pasiva.	K
Deleži	2.012.—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestni	856.700.99
Predplačane obresti posojil	366.89
Rezervni zaklad	18.687.98
Čisti dobiček	2.086.22
Skupaj	879.854.08
Denarni promet	581.674.79
Stanje članov začetkom l. 1914	405
Pristopilo	11
Odpadlo	13
Stanje koncem l. 1914	403

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Velikoveu,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	657.650.25
Zaostale obresti posojil	28.419.74
Kapitalizovane obresti	36.567.17
Delež pri Zadružni zvezi	1.000.—
Vojno posojilo	975.—
Tiskovine po odbitku	534.—
Inventar premični po odbitku	6.100.—
Vrednost hiš skupno z ne-	
premičnim inventarjem po	
odbitku	104.000.—
Zaostala najemnina	2.304.51
Gotovina 31. decembra 1914	6.358.71
Skupaj	843.909.38
Pasiva.	K
Deleži	7.540.—
Neizplačane obresti deležev	3.486.99
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestni	807.900.89
Predplačane obresti posojil	1.229.47
Predplačana najemnina	66.66
Rezervni zaklad	21.312.60
Obresti izposojila	1.298.51
Čisti dobiček	1.074.26
Skupaj	843.909.38
Denarni promet	722.883.91
Stanje članov začetkom l. 1914	807
Pristopilo	44
Odpadlo	29
Stanje koncem l. 1914	822

Bilanca
Hranilnice in posojilnice v
Št. Vidu pri Zatičini,

reg. zadr. z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	398.871.45
Tekoči račun z Zvezo	264.560.40
Zaostale obresti posojil	5.148.38
Delež pri Zadružni zvezi	1.000.—
Vojno posojilo	500.—
Gotovina 31. decembra 1914	10.630.11
Skupaj	680.710.34
Pasiva.	K
Deleži	980.—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestni	650.567.77
Rezervni zaklad	25.051.31
Čisti dobiček	4.111.26
Skupaj	680.710.34
Denarni promet	640.084.05
Stanje članov začetkom leta 1914	472
Pristopilo	16
Izstopilo	33
Stanje koncem leta 1914	455

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Stari Loki,

reg. zadruga z neomejeno zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	241.534.65
Tekoči račun z Zvezo	147.000.—
Inventar premični	591.04
Zaostale obresti posojil	3.591.68
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000.—
Delež pri „Zadr. tiskarni“	1.000.—
Prehodni	128.19
Gotovina 31. decembra 1914	7.467.20
Skupaj	402.312.76
Pasiva.	K
Deleži	608.—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestni	376.105.78
Predplačane obresti posojil	1.205.25
Rezervni zaklad	23.833.63
Čisti dobiček	560.10
Skupaj	402.312.76
Denarni promet	377.050.34
Stanje članov začetkom l. 1914	297
Pristopilo	11
Odstopilo	4
Stanje koncem l. 1914	304

Bilanca
Hranilnice in posojilnice v
Cerkljah pri Kranju,

reg. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1914.

Aktiva.	K
Posojila	345.610.33
Tekoči račun z Zvezo	629.895.99
Inventar p emični	194.49
Zaostale obresti posojil	3.436.92
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000.—
Delež pri „Ljudski pos.“	4.—
Tekoči računi s člani	9.900.—
Naložen denar	333.43
Gotovina 31. decembra 1914	11.659.84
Skupaj	1.002.035.—
Pasiva.	K
Deleži	790.—
Hranilne vloge s kapitalizo-	
vanimi obrestni	988.387.93
Predplačane obresti posojil	2.630.15
Rezervni zaklad	9.179.25
Čisti dobiček	1.047.67
Skupaj	1.002.035.—
Denarni promet	765.868.38
Stanje članov začetkom l. 1914	476
Pristopilo	13
Odpadlo	13
Stanje koncem l. 1914	476